idA
in doopsgezind Amsterdam
maandblad van de doopsgezinde gemeente
jaargang 64
oktober 2025
9

Levieten blazen de ramshoorn (illustratie 1873)

THEMA: SCHULD

2 – **'Uit het krijt'**
3 – **Krekel**
4 – **De oranjeappel 350 jaar**
6 – **Rimke**
8 – **Geloofsbelijdenis Milan van Boxtel**
9 – **Column: Cinema Paradiso**
10 – **Uit de kerkenraad**
10 – **10-daagse reis Turkije**
11 – **In Memoriam**
12 – **Agenda uitgelicht**
14 – **Agenda**
15 – **Collectebestemmingen**
16 – **Kerkdiensten**

Jubeljaar, het vijftigste jaar

Door Mieke Krebber

In het boek Leviticus, hoofdstuk 25, lezen we wat de betekenis is van dit Jubeljaar. Het heeft niets te maken met jubelen. De naam is een verbastering van Jowel- of Vrijlatingsjaar.[1] Het wordt aangekondig met het blazen op de ramshoorn, waarmee ook feesten werden aangekondigd; vandaar de benaming Jubeljaar.

Leviticus 25.8 e.v. (Bijbel in gewone taal) Telkens in het zevende jaar moeten jullie de grond rust geven. Dat moet zeven keer gebeuren. Na de zevende keer, dus na 49 jaar volgt er een bijzonder jaar. Dat vijftigste jaar is een heilig jaar…. In dat jaar geldt: schulden hoeven niet terugbetaald te worden, en alle slaven mogen terugkeren naar hun eigen grond en naar hun familie…. Jullie mogen ook in dat vijftigste jaar de grond niet bewerken.

Daarna volgen er regels voor de verkoop van grond of een huis.

Als iemand grond koopt wordt dat nooit echt zijn bezit. Iedereen houdt altijd het recht om zijn grond terug te kopen. Als de eerste eigenaar geen geld heeft om de grond terug te koprn, dan moet hij wachten tot het vijftigste jaar. Dan krijgt hij zijn grond terug. Datzelfde geldt voor de verkoop van een huis. Als iemand arm wordt moeten jullie voor hem zorgen, zoals voor een vreemdeling die een tijd bij jullie woont.

Er volgeen nog meer regels, zoals over het houden van slaven. Het voorafgaande hoofstuk eindigt met de woorden: De regels gelden voor iedereen. Voor jullie en voor de vreemdelingen die bij jullie wonen. Ik ben de Heer, jullie God.

Deze regels uit Leviticus worden in het Nieuwe Testament doorgaans religieus geduid. Schulden worden overtredingen of zelfs zonden.

Het zou wellicht goed zijn als we ons bij de schulden, zoals genoemd in het Onze Vader, ook zouden denken aan materiele schulden.

Programma's als 'Uit het krijt' zijn daar een goed voorbeeld van.

1) Rabbijn de Vries, Joodse riten en symbolen, p.78

Sinds een paar jaar collecteren we op zondag vaak voor 'Uit het Krijt'. Het is een project van de Regenbooggroep[1]. Al vijftig jaar verzorgt deze bijzondere hulporganisatie de opvang van en hulp aan mensen die vastlopen en eenzaamheid ervaren door schulden, verslaving, psychische problemen of daklоosheid. Inmiddels is de Regenbooggroep uitgegroeid tot een grote organisatie met circa driehonderd medewerkers en een veelvoud aan vrijwilligers. En, onder meer, tien inloophuizen voor daklozen in de stad.

'Uit het Krijt'

Door Thijs van Hoogstraten

Met het project 'Uit het Krijt' worden sinds 2019 ook kwetsbare mensen met beperkte schulden geholpen, bij het simpel en snel regelen daarvan. Binnen vier weken worden de schulden afgelost. Altijd met afspraken en begeleiding, om niet opnieuw in de schulden te raken. Op die manier kunnen mensen hun leven weer snel op orde krijgen. Vaak komen deze mensen niet in aanmerking voor een schuldhulpverleningstraject, dat overigens drie jaar duurt.

Een vroegere projecteider zegt het zo, in een interview[2] op de website van de Regenbooggroep, op de vraag 'waarom': "Om afglijden te voorkomen. Mensen ontwikkelen al snel psychische problemen als gevolg van hun schulden: slapeloosheid, stress, depressie. Als je stress hebt, kun je niet helder nadenken en neem je geen rationele beslissingen. Dat willen we voorkomen. Dat lukt ons door binnen een maand de schulden over te nemen en af te betalen. Bij reguliere schuldhulpverlening is de aanloop doorgaans veel langer. Soms komen mensen pas na twee jaar in beeld, waardoor de schulden ook veel hoger zijn. Een ton schuld vormt geen uitzondering. Wij gaan tot maximaal vijfduizend euro. Maar zo'n relatief kleine schuld kan in korte tijd oplopen tot een grote schuld; denk aan incassokosten en boetes. Daarom is snel ingrijpen, wat wij doen, belangrijk." Ze vervolgt: "Van cliënten verlangen we dat ze een jaar bij ons in beeld blijven via onze maatschappelijke werkers die de nazorg verlenen. Zij checken: *Hoe gaat nu? Zijn je financiën op orde? Kom je rond?*' Het gaat meestal om schulden gekoppeld aan een gebeurtenis, zoals baanverlies. Mensen zijn dan bijvoorbeeld te laat met aanvragen van een uitkering, waardoor ze de rekeningen niet meer kunnen betalen.

Uit onderzoek blijkt dat het een enorm goede aanpak is. De terugval is heel laag ten opzichte van andere schuldhulpverlening. Door snel te handelen, voorkom je dat mensen dieper of opnieuw in de schulden raken en bied je mensen perspectief. De rust keert terug, mensen slapen beter en kunnen weer helder nadenken. Een cliënt zei zelfs tegen me: *"Ík heb mijn leven weer terug"*. Daarvan was ik onder de indruk.

Wat mij opvalt bij dit alles, is dat deze hulpverlening meer omvat dan alleen 'het geld'. Er is begeleiding, ja zelfs een zekere omarming, een zekere wederkerigheid. Je hoeft je onbedoelde schulden niet alléén te dragen. Dat is wel een mooie kant van dit project. Waarvoor we, als gezegd, in onze diensten regelmatig collecteren.

Als dit stukje ongeveer klaarligt heb ik nog contact met de huidige projectleider van de Regenboog, Eveline Mol. Zij beaamt dat het ook nu nog steeds zo loopt. Tientallen mensen per jaar worden met deze steun geholpen, met een focus op daklоosheid. Inmiddels is er ook een vervolgproject ontwikkeld dat zij aanduidt als 'Uit het Krijt 2.0'. Dit helpt bij hogere schulden, maar dan via het 'klassieke' schuldsaneringstraject.

Waar de schuldenaar dus zelf meebetaalt aan een aflossingsregeling. Alleen is de termijn korter dan gewoonlijk 12 maanden. Na die 12 maanden is de client dan schuldenvrij. Wel binnen de Regenboog, dus met nazorg en begeleiding. Ook de gemeente Amsterdam heeft deze aangepaste vorm van 'Uit het Krijt' omarmd en aanvaard. Begin 2026 wordt gekeken hoe de Regenboog met beide versies van 'Uit het Krijt' verder wil en kan gaan.

Niet ongezegd hoeft te zijn, dat wij, doopsgezind Amsterdam, in de eigen gemeente een Diaconaal Fonds kennen. Ook bestemd voor steunverlening op kleine schaal, voor ieder uit de gemeente, die dat nodig heeft. Dat gebeurt altijd achter de schermen, via de predikanten. Juist ook voor die noodgevallen die je liever voor jezelf zou houden. Gevallen die niet alleen vragen om geld, maar ook om medeleven en omarming.

Kortgeleden werd er bij ons gepreekt over de geschiedenis van het gouden kalf (Exodus 32). Opgericht door een volk dat zich verlaten voelde van God en iedereen. Het volk moest er afstand van doen, maar ze hadden er de Sabbat al voor terug – aldus de prediker. Tijd en ruimte om jezelf en je bestemming weer terugvinden. Daaraan moet ik denken als ik dit opschrijf.

Maar misschien is dit meer het begin van een volgend stukje.

1) www.deregenboog.org

2) Dat gesprek was in september 2023. Met dank aan de Regenboog voor de toestemming om een deel over te nemen.

Schuld is een aantrekkelijk thema voor boeken. Het kan de hoofdpersoon een dramatische drijfveer geven waardoor de gebeurtenissen in dat boek verklaard kunnen worden. Schuld heeft ook vaak meerdere lagen, waardoor de auteur diepte kan aanbrengen in de karakters.

Krekel

Door Albertine Wendte-Voncken

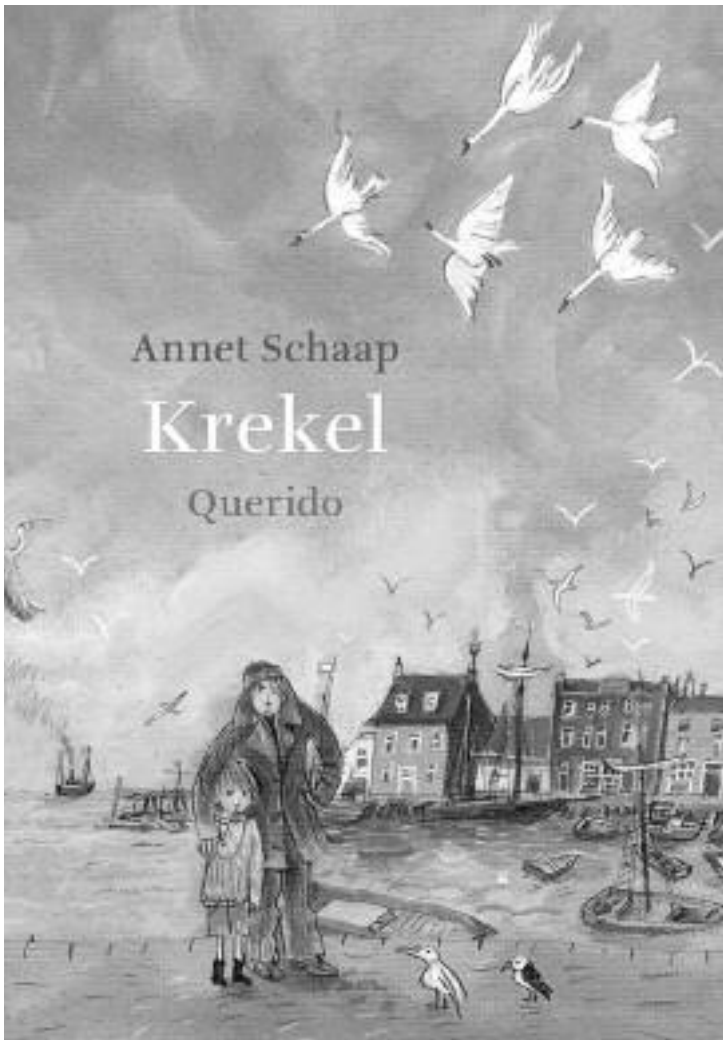

Eliza en Krekel voelen zich ook schuldig, al ligt dat er niet dik bovenop in het nieuwste boek van Annet Schaap, Krekel. De vijf broers van Krekel en Eliza zijn verdwenen en alle volwassenen zeggen dat ze verdronken zijn, maar Eliza is ervan overuigd dat ze in leven zijn en wil ze zoeken, al moet ze er een op een queeste gelijkende zoektocht voor uitvoeren. De vraag blijft waarom ze de overtuiging heeft dat ze op pad moet, wat haar drijfveer is. Misschien voelt ze zich wel schuldig?

Het boek speelt zich af in de wereld waar ook Lampje, het debuut uit 2017, zich afspeelde en er zijn ook personages die terugkomen, al zijn het vooral bijrollen. De wereld zelf is net zo magisch beschreven met bijzondere personen en verhalen. Ook zijn er paralellen in het verhaal: zowel Lampje als Eliza hebben geen moeder meer en een afwezige vader. Beide verhalen zijn losjes gebaseerd op of verwijzen naar de sprookjes van Hans Christian Andersen: Lampje naar De Kleine Zeemeermin en Krekel naar De Wilde Zwanen.

Annet Schaap trekt je vanaf de eerste bladzijde in het boek. Het begint meteen middenin een scène waar ze de namen van haar broers laat tatoeëren op haar bovenbeen. Met haar kleurrijke schrijfstijl en oog voor details brengt ze meteen de wereld van Eliza tot leven. Vanuit die eerste spannende scène ontspint zich de rest van het verhaal. Het tweede hoofdstuk begint met de mooie zinnen: „Ieder verhaal begint ergens. Vaak is het voordat het begint al begonnen." Misschien is dat ook waar schuld over gaat, een nieuw verhaal dat ontstaat door een eerdere gebeurtenis, die door het schuldig voelen weer nieuwe gebeurtenissen in gang zet. Het is een heerlijk boek om te lezen, voor kinderen van tien jaar en ouder, maar zeker ook warm aanbevolen voor volwassenen.

Wat in 1675 werd begonnen als weeshuis, is nu geworden tot steunfonds. Voluit heten we nu "Stichting Weeshuis der Doopsgezinde Collegianten 'De Oranjeappel'".

De Oranjeappel 350 jaar

Door Thijs van Hoogstraten

Een hele geschiedenis is het inderdaad. Het begon met het besluit, in 1675, om een weeshuis te stichten. In de inleiding op de huidige statuten staat nog steeds welsprekend beschreven hoe dat ging:

Reeds in het jaar 1675 werd het Weeshuis opgericht naar aanleiding van een verslag dat één van de broeders uitbracht na afloop van een Gods-dienstige bijeenkomst van Collegianten, over een tocht door hem langs de Zuiderzee gemaakt. Vooral getroffen was men door het feit, dat in de door hem bezochte steden en dorpen verscheidene weeskinderen wier ouders voorstanders der weerloosheid waren geweest onverzorgd aan hun lot overgelaten rondzwierven.
Na zijn opwekking zich het lot van deze kinderen aan te trekken werd nog dezelfde dag door tien Collegianten … een concept akte opgemaakt, waarin het plan werd neergelegd tot het verzorgen van wezen.

Daarna ging het snel:
Reeds op één augustus 1675 werden de eerste kinderen geplaatst. In den beginne stond men op het standpunt dat alleen die kinderen zouden worden opgenomen, wier ouders het beginsel der weerloosheid hadden voorgestaan maar reeds in augustus 1675 liet men deze beperking varen. Op 22 mei 1680 verklaarden Regenten in een uitvoerig stuk dat niet alleen weeskinderen van broeders Collegianten doch ook alle andere wezen konden worden opgenomen.

Ja, die Collegianten. Dat was in de 17e eeuw een vrijzinnige stroming, die pleitte voor een universeel soort christendom. Veel leden kwamen uit verlicht-christelijke kringen van doopsgezinden en remonstranten. Het middelpunt lag in Rijnsburg, maar ook Amsterdam kende een 'college'. Men hield maandelijkse bijeenkomsten, maar een kerkgemeenschap was het niet. Tot het eind van de 18e eeuw heeft de beweging bestaan.

Het weeshuis was eerst gevestigd aan de Keizersgracht, in een huis dat de Collegianten huurden van de Burge-meester. Dat huis had van oudsher een gevelsteen van een Oranjeappel. Vandaar de naam! Die gevelsteen is nog te zien in onze Singelkerk, ingemet-seld boven de ingang naar de kerken-raadskamer. Overigens geen steen, maar van hout. Het weeshuis heeft bestaan tot in de 20e eeuw. Na de eerste tijd aan de Keizersgracht verhuisde men al snel naar Herengracht 346. Vele malen is dat verbouwd. In 1919 ging het naar de De Lairessestraat. Tenslotte ging men naar Hilversum. Eerst aan de Jacob Pennlaan, maar na een bombardement in 1944 (alleen materiele schade) verhuisde men in 1947 naar de Spieghellaan. Tot het eind van de jaren zeventig heeft het weeshuis nog bestaan, met de zorg voor circa 15 kinderen. Maar de belangstelling taande, er waren nauwelijks echte wezen meer, kinderen werden veelal geplaatst op verzoek van kinderbescherming en justitie. Rond 1980 besloot men tot sluiting en verkoop van het pand. 'De Oranjeappel' ging verder als vermogensfonds, tot de dag van vandaag.

De kinderen werden goed verzorgd. Ze kregen altijd een goede opleiding, om later in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien. Het weeshuis had daarom ook altijd een goede naam. Er waren een binnenvader en een binnenmoeder en

personeel. De regenten leefden mee, op afstand, maar ook met toewijding, en aten maandelijks met de kinderen mee. Gemiddeld woonden er 40 kinderen, soms meer. Dat stak gunstig af bij andere weeshuizen. Het Burgerweeshuis bijvoorbeeld kende vaak wel 700 tot 1000 kinderen. Een bekende bewoner was onder anderen de dichteres en schrijfster Aagje Deken (1741-1804), die van haar vierde tot haar 25e in het weeshuis heeft gewoond. Dat was voordat zij haar fameuze vriendschap aanging met Betje Wolff en met haar ging wonen in de Beemster, later in de Rijp en Frankijk. Een andere bekende bewoner was de jonge Gerrit Postma (1819-1894). Vanaf zijn negende tot zijn 23e woonde hij in het weeshuis. Met steun van regenten werd hij een leerling van Jan Adam Kruseman, en later zelf een befaamd schilder. In de overloop, bij de lift hangt zijn grote schilderij (ca 1842) van het College van Regenten van het weeshuis. In de beste 19e - eeuwse stijl, deftige lieden waren het, dat zie je meteen.

Alles bijeengenomen heeft het weeshuis in zijn 300 jaar goed voor zijn pupillen gezorgd, en hun een veilig onderdak gegeven om beschermd op te groeien. Aan dat aspect, het verhaal van de kinderen, kom ik nu niet toe… Wie meer wil weten kan nog steeds terecht in het uitvoerige jubileumboek dat in 1975 werd uitgegeven rond het 300-jarig bestaan[1]. Zeer lezenswaard!

Nu is ‘de Oranjeappel’ een zelfstandig vermogensfonds, met een doopsgezinde signatuur, en met bestuurders die doopsgezind verbonden zijn. Een echo van de tijd van de Collegianten. Het doel is nu, zoals de jongste statuten het zeggen:

…het faciliteren van activiteiten en het geven van financiële steun aan jeugdinstellingen en aan Doopsgezinde in het bijzonder en voorts al hetgeen in de ruimste zin met een en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Dat leidt tot steun in de hele wereld – van schoolspullen in Sri Lanka, tot jeugdwerk in doopsgezind Nederland, en andere jeugdprojecten, van Tsjaad tot Honduras, Colombia en Indonesië; en ook weer in ons eigen land[2].

Tussen de ruim 20 doopsgezinde fondsen neemt ‘de Oranjeappel’” een eigen plaats in.

Zoals gezegd: wat wij nu kunnen doen is financiële steun verlenen aan jongeren. Dat doen we naar beste overtuiging[3]. Vraag is er altijd, wij hebben de taak om – veelal in stilte – iets aan een antwoord bij te dragen. 350 jaar – we vieren het met een feestelijk gebeuren op 18 oktober a.s., voor iedereen, van vluchteling tot verstokte doopsgezinde. Zie elders in deze idA!

Wij hopen ondertussen dat het fonds ‘de Oranjeappel’ nog vele jaren gegeven zullen zijn.

1) *S. Groenveld (red.) Daar die orangie-appel in de gevel staat. In en om het weeshuis der doopsgezinde collegianten. 1675-1975. Amsterdam 1975. 214 p.*
2) *Zie het Doopsgezinde jaarboekje. Sinds kort alleen met een digitale omweg te raadplegen, via doopsgezindnederland.nl*
3) *Schrijver dezes is bestuurslid van “de Oranjeappel”.*

Rimke is de afgelopen jaren voorzitter geweest van onze kerkenraad. Bewogen jaren. Nu tref je haar op zondagochtend weer in de banken als 'gewoon' gemeentelid. Dit is het moment om haar eens te bevragen. In de Singelkerk. Wat beweegt je, hoe heb je het voorzitterschap ervaren, hoe is het nu met je? Om het thema schuld hoef je bij Rimke niet te komen; ontwikkeling is meer haar ding. En de nuance. 'Ehm, ja… deze vraag wil ik vanuit drie perspectieven beantwoorden.'

Rimke

Door Liliane van der Steur

Wat is je drive geweest om voorzitter te worden?
'Ik heb me ervoor willen inzetten dat hier, bij Doopsgezind Amsterdam, iedereen zijn of haar werk kan doen. Het team, het bureau en de vrijwilligers. Samen; zij kunnen het niet alleen. Zij moeten de kans krijgen om zich te blijven ontwikkelen. Uit hun comfortzone, op reis, opleidingen doen. Om hun talenten te gebruiken. De taak van voorzitter is vooral voorwaarden scheppen. Horizontaal leidinggeven, we zorgen met elkaar dat het werkt. Onderling en open, ook naar de buitenwereld. Ook het gebouw moet er immers goed uitzien.'

En waarom bij Doopsgezind Amsterdam?
'Omdat ik van deze gemeente houd. Ik kom uit een actief kerkelijk, doopsgezind gezin. Ik ben hier als het ware opgegroeid, maar vond het eigenlijk te gemakkelijk om zelf ook voor de doopsgezinden te kiezen. Daarom ben ik op zoek gegaan naar een plek waar ik mij thuis zou kunnen voelen. Samen met mijn man Theo. Maar onze expeditie leverde ons geen nieuw thuis op. Ik besloot dat mijn plek al bestond. Bij Doopsgezind Amsterdam. Op m'n veertigste ben ik gedoopt, met Theo en m'n vader als doopgetuigen. Theo vond het goed zo, hij gaf mij de ruimte. De kinderen gingen met me mee naar de kerk, waar mijn ouders toen ook nog wekelijks kwamen.'

En van het een kwam het ander?
'Ik kwam hier aanvankelijk voor mezelf. Toen had ik geen idee wat een zorg het vergt om het voor zo veel mensen mogelijk te maken hier op zondag te zijn. Later werd ik lid van de kerkenraad en nog weer later voorzitter. Dat doe je niet voor jezelf. Op deze manier betrokken zijn brengt een ander perspectief.

Ik zag twee pijlers: de activiteiten en de diensten. Activiteiten, zoals bijvoorbeeld muziek en debat, verbinden ons; we kunnen ons hierdoor samen ontwikkelen. De activiteiten danken we aan de antennes die gemeenteleden, Helma, Liesbeth en het team hebben voor wat er gebeurt in de wereld. Het Singelkerkconcert van 21 september is een ontroerend voorbeeld van verbinding. De Amsterdam Klezmer Band speelde die dag niet alleen muziek uit de Jiddische traditie, maar ook uit andere religieuze en muzikale tradities. Prachtig was de combinatie van de band met een Arabische zanger en Jeroen op het orgel .
En de andere pijler, dat zijn de diensten op zondagen. Die zijn er om tot je te nemen.'

In het kader van de ontwikkeling: wat heb je geleerd van je voorzitterschap?
'Dat een kerk iets anders is dan een faculteit! Destijds was ik manager van de interreligieuze faculteit Theologie en levensbeschouwing bij Inholland. Waar ik ook, samen met mijn Turkse collega Rasit Bal, projectleider was van de Imamopleiding. Later kwam daar de opleiding Joods pastoraal werk bij. Enorm divers, spannend en actueel. Vergeleken met deze faculteit biedt een kerk een nóg grotere diversiteit aan achtergronden en opvattingen. Ik vind leidinggeven in een kerk dan ook honderd keer moeilijker. Zet je je in voor de kerk, dan ligt het accent op het persoonlijke, op spirituele ontwikkeling. Hier gaat het over hart en ziel, en over lief en leed; er zijn voor elkaar. Bij de koffieautomaat op de faculteit was het 'Heb je dat boek al gelezen, die film al gezien?' Ook belangrijk. Ik mis die vluchtige, inhoudelijke contacten nog steeds enorm.'

Iets anders wat ik heb geleerd: werken met vrijwilligers is een vak op zich. Vrijwilligers willen wel maar kunnen niet altijd. Zelf kwam ik in datzelfde spanningsveld. Gebeurt er iets in je leven, dan is vrijwilligerswerk zo'n beetje het eerste dat afvalt.

En: in mijn tijd als voorzitter van de kerkenraad heb ik geleerd om open te zijn over geloof. Dat heeft me verbaasd. Ik ben, zeg maar, uit de kast gekomen in m'n eigen omgeving. Door het voorzitterschap heb ik opnieuw geleerd hoe belangrijk de doopsgezinde kerk voor mij is. Ik verstop dit niet langer voor familie, vrienden en buren.'

Waren er teleurstellingen?
'Corona was er eentje. En de functie van ambtelijk secretaris die zich door wisselingen niet gemakkelijk liet invullen. Het is een tijd lang moeilijk geweest om de kwaliteit te bieden die we nastreven. Anderzijds voelde ik juist toen de saamhorigheid; samen de schouders eronder om het werk gedaan te krijgen. Met de komst van Liesbeth Groeneveld ligt die tijd gelukkig achter ons.'

Goede herinneringen?
'Nou zeker. Ik denk aan de dingen die we hebben bereikt, zoals de vernieuwde kerkenraadskamer, de heringerichte patio, de live stream van diensten, de gemeentereizen. En ik heb ervan genoten om wat meer zichtbaar te zijn. Vanuit dit werk heb ik zo veel mensen in de gemeente leren kennen.'

En nu, niet meer zo zichtbaar?
'De plek van gemeentelid zijn, de weg daarheen, vergt even tijd. Ik ben aan het afkicken. Maar: ik doe nog HR-werk voor de kerk en ik organiseer de reis naar Turkije.

Wat ik nu mis, ik zei het al, is deel uitmaken van een groep mensen zoals die zich voordeed – heb je 'm weer – bij de koffieautomaat op m'n werk. Een setting die ervoor zorgt dat je bijblijft en onderdeel blijft van de samenleving. Dat is nodig om gezond oud te worden. Het lijkt me goed om daar een format voor te vinden. Een groep waarin je elkaar voedt, bijvoorbeeld door samen naar de nieuwe UB te gaan. En door elkaar te betrekken in cultuur, kunst en techniek. Zo kan je een geestelijk actieve oudere zijn.

Ik denk erover om dit in de Singelkerk vorm te geven. Het zou mooi zijn om een ontmoetingskring of vriendenkring op te richten, waarin we elkaar regelmatig ontmoeten, ideeën uitwisselen en inspiratie delen. Zodat we elkaar blijven uitdagen en versterken.'

Voor jou persoonlijk waren het verdrietige jaren.
'Mijn zus Holkje overleed in juni 2022 en eind maart 2024 heb ik Theo verloren. Ik heb een onmetelijk verdriet ervaren. Bij hun beider uitvaarten waren veel gemeenteleden, ook leden die ik minder goed ken. Dit heeft mij zó goedgedaan. Ik heb me echt gedragen gevoeld. En daardoor kon ik blijven; 's zondags weer aanwezig zijn, weer mensen onder ogen komen.

Het voorzitterschap heeft me ook een houvast geboden om gefaseerd door het diepe donkere heen te gaan. Er werd op me gerekend. Ik heb nooit geweten hoe pijnlijk verdriet is. Letterlijk. Het hopelijk laatste stuk duister heb ik afgelopen zomer doorgemaakt.'

“Eens ontmoette ik in een kerk een priester, die me vroeg of ik gedoopt was. Sindsdien heeft die vraag me niet meer losgelaten. Ik wil me graag laten dopen en wil graag bij de Doopsgezinde Gemeente horen.”

Geloofs-belijdenis van Milan van Boxtel

“Ik zie God als liefde en vriendschap. In liefde en vriendschap valt alles samen, en alles komt er uit voort. Daar horen ook dingen bij als hulp en bescherming. Dat kom ik veel tegen, bij mijn ouders, mijn broer, en familie en vrienden. Maar ook als ik mensen op straat spreek, en de buren. Dat gevoel van verbinding is een heel fijn gevoel, een heel warm gevoel. Ik voel iets van God als iemand tegen me praat, of aardig tegen me is. Dan komt er als het ware een soort energie uit iemand, en dat is voor mij de verbinding met God. God is een gevoel, een besef van een hoger bewustzijn, groter dan mezelf. God is voor mij ook de verbinding, dat hogere bewustzijn. Als ik daar ben dan voelt het alsof God bij me is. In een hele diepe meditatie heb ik dat bijvoorbeeld. Dan zijn er geen woorden maar de energie die ik dan voel, dat is God voor mij. Dat gevoel, die positieve energie die voel ik ook als ik in de natuur ben. Ik heb dat ook wel eens sterk ervaren in het Fochteloërveen, en op de heide in Bussum, maar ook in de duinen op Texel. Als ik een niet zo fijne dag heb, dan probeer ik soms God te zoeken in een diepe meditatie. Hij geeft me dan toch weer een positief gevoel. Hij trekt me dan als het ware uit mijn eigen negatieve gedachten en dan krijg ik weer een positief gevoel. Dat bedenk ik natuurlijk pas achteraf, en dan denk ik: “Dankjewel!”. Meditatie is belangrijk voor mij, zijn zonder woorden. God is de energie die ik dan ervaar. Als ik er niet meer ben, dan kom ik weer bij hem, net als in zo’n diepe meditatie. Ik kan dat trouwens ook voelen in muziek, van die hele mooie romantische klassieke muziek. Dat is een troostend idee. Ik vind dood wel een eng idee, altijd maar op dezelfde plek te moeten zijn. Ik hou er namelijk zo van om naar nieuwe plekken te gaan en van alles te ontdekken. Daarom vind ik het Boeddhisme ook interessant. Ik zou graag allerlei werelden zien buiten de wereld waarin ik zelf leef, ontdekken.

Het lichaam kan ook negatieve dingen brengen, en als dat er niet meer was zou dat ook fijn zijn. Dat je geen zorgen meer hebt en geen lijden. Liefde kan ook maken dat je lijdt. Ik probeer mijn gedachten te sturen. En niet te denken aan wat er niet is, maar aan wat er wél is. Dan probeer ik negatieve gedachten los te laten en er niet in te blijven hangen.

Ik ervaar God als een soort energie die mensen naar me toe brengen. En ik zie Jezus als iemand die de energie van God naar de mensen bracht. Door de verhalen over Jezus zie ik mijn menselijke zwakheden, en daardoor kan ik leren van mijn fouten. Mijn vader wijst me ook soms op mijn zwakheden, en dat voelt dan een beetje zoals Jezus. Het kritische van Jezus heeft geen slechte bron, omdat ik weet dat hij wil helpen. Als ik aan Jezus denk, dan denk ik aan mijn vader. De energie die God is, wordt voor mensen zichtbaar in Jezus, en mensen gaan naar de kerk om de herinnering daaraan levend te houden. Gods Geest zit in Jezus, en hij zit ook wel eens in mij. God brengt de Heilige Geest via Jezus naar mij toe en dan komt hij zo in mijn ziel terecht.

Wetenschap en geloof, religie, komen soms in mij wel eens in botsing met elkaar. Maar dan bedenk ik dat het in het geloof niet gaat om de vraag waar het vandaan komt, maar om de verwondering dat alles er is. De grootsheid van alles. Dan kijk ik om me heen, vooral in de natuur heb ik dat, en verbaas ik me over zoveel dingen: dat de aarde fascinerend is, de natuur, dat wij op de aarde zijn, dat het universum is ontstaan. Ik heb wel eens de droom om te reizen, naar de ruimte, en om de aarde dan van buitenaf te bekijken. Of juist andersom, om vanaf de aarde het hele universum te zien.

Ik weet eigenlijk niet in hoeverre de keuzes die ik in het dagelijks leven maak van mijn geloof afhankelijk zijn. Ik heb daar nog niet echt over nagedacht. Maar sowieso zijn de tien geboden natuurlijk wel goede regels. Ik heb een slopende ziekte, en ben lichamelijk beperkt, en door me te laten dopen heb ik het gevoel dat ik gesteund word. Dat ik erbij hoor. Ik denk dat dat voelt als een explosie van warmte.”

Cinema Paradiso

Door Karen Lammers

Schuld is een loodzwaar, ijzeren en ongelukkig makend begrip, vind ik, en complex in zijn veelvormigheid. Het vereffenen van schuld vindt zijn invulling al naar gelang de schuld en is daarmee ook al niet eenduidig. Er zijn de overduidelijke zware schendingen die een rechterlijke uitspraak vergen. Bij een geldelijk aspect van schuld en het vereffenen ervan zal men onderling tot een vergelijk moeten zien te komen, of dat nu terugbetaling of kwijtschelding betreft.

Maar de vele nuances van gedrag, dat een ander wezen op een of andere manier benadeelt en dat als het ware tussen sociale interacties heen meandert, is soms zo subtiel dat de term schuld eigenlijk niet toepasselijk lijkt. Want iedereen op deze aardkloot maakt zich per toerbeurt wel schuldig aan een of ander. Dat is inherent aan het relationele aspect van het leven. De een gaat gebukt onder schuld als ie ongewild door een spinnenweb dat uitgespannen is over een weelderig door gebladerte omsloten tuinpad, heen loopt en het web verwoest zodat de spin nog net aan een zijden rag zijn vlucht richting veiligheid kan nemen. De ander trapt zijn medemens op de ziel en geeft nog een trap na, zich wellicht van geen schuld bewust. En een derde incasseert en gaat gebukt onder het onrecht dat hem werd aangedaan. Voor verontschuldiging is het besef nodig iets verschuldigd te zijn en de wil om in het reine te komen.

Wat mij het meest inspireert en wat voor mij de kwintessens is, is de overkoepelende gevoelswaarde die vereffening van schuld heeft, namelijk het oplossen van dat wat het hart bezwaart, het gevoel van zand erover en de bevrijding die daardoor ontstaat om werkelijk af te sluiten en verder te gaan.

Dit ervoer ik bij het weerzien van de film ‘Cinema Paradiso’. De film begint als Salvatore, een bekend filmregisseur, bericht krijgt van het overlijden van Alfredo. Dit bericht opent een stroom aan jeugdherinneringen en voor het eerst na dertig jaar keert hij terug naar zijn geboortedorp voor Alfredo’s begrafenis. We zien hoe de hartsvriendschap ontstaat tussen het intelligente en gewiekste jongetje dat zijn droom om in de filmcabine te zijn tot werkelijkheid vecht en Alfredo, de filmoperateur van de dorpsbioscoop, vaderfiguur, en dat er misschien wel een zielsverwantschap is.

Als tijdens het draaien van een film, de zeer brandbare filmdrager van cellulosenitraat ontbrandt en het filmhuis in as legt, redt de kleine Salvatore Alfredo uit de brandende cinema. Alfredo herstelt maar zal voor het leven blind zijn. Hij leert echter met andere zintuigen meer te zien dan toen hij nog kon zien met zijn ogen. Het is Alfredo die Salvatore later wegstuurt en verbiedt ooit nog terug te komen naar het dorp, omdat hij weet dat de twintiger het dorpje moet achterlaten wil hij zijn dromen verwerkelijken. Het is een hard gelag, maar Salvatore volgt Alfredo’s dringende wens op. Hij komt niet meer terug en zoekt geen contact meer.

Nu, na het overlijden van Alfredo, keert Salvatore terug naar zijn dorp voor de begrafenis. Hij hoort van Alfredo’s weduwe dat Alfredo altijd over hem sprak en zoveel van hem hield en dat hij twee dingen voor Salvatore had bestemd. Hij moet ze maar komen ophalen. Hijzelf ziet in en begrijpt daardoor ook Alfredo’s advies ten volle, dat hij sterker dacht te zijn, dat alles verleden tijd was, maar dat dat niet zo is en hij zich elk detail herinnert. In het gesprek met zijn moeder lost zijn schuldgevoel dat hij haar in de steek heeft gelaten op, wanneer zij hem vertelt dat zij dat nooit zo heeft ervaren en juist blij is dat hij zijn vleugels heeft uitgeslagen.

Zo passen zijn herinneringen en de aanvullende flarden van informatie van anderen als puzzelstukjes ineen en komt er een oplossing van dat wat het hart bezwaarde, een onaf iets, dat weggedrukt werd, maar om oplossing en afronding vraagt.

Een dag na Alfredo’s overlijden wordt ook de oude, vervallen cinema paradiso afgebroken. Hier zijn alleen nog spoken van het verleden, jouw leven is ergens anders, zegt zijn moeder, je hebt hier niets meer te zoeken. En zo komt er voltooiing en rust, de zwaarte is weg.

De film eindigt met Alfredo’s blijk van waardering en liefde voor Salvatore, die hij hem niet meer heeft kunnen zeggen. Het zijn twee films die hij voor hem bewaarde. Een compilatie van Salvatore’s eerste filmbeelden van zijn eerste en enige echte liefde en een compilatie van alle filmstroken van innige omhelzingen en kussen, die Alfredo destijds op gezag van de dorpspastoor uit de films moest knippen en die hij Salvatore had beloofd. Een geschenk voor het leven.

Uit de kerkenraad

Belijdenisavond en doopdienst

De kerkenraadsvergadering in september stond geheel in het teken van de belijdenis van Milan van Boxtel. Het was een prachtige en ontroerende avond waarop wij werden geraakt door de kracht van de liefde en verbinding die sprak uit zijn verhaal. De woorden van het lied dat wij zongen, Ubi Caritas ("waar vriendschap en liefde is, daar is God") klinken nog door, ook na de doopdienst op zondag 14 september. Zo zijn we samen kerk en treden we bemoedigd de wereld tegemoet. Wij heten Milan van Boxtel van harte welkom in onze gemeente.

Bijpraten en Paulusreis

Voorafgaand aan de belijdenisavond kwam de kerkenraad bij elkaar om bij te praten na de zomervakantie. Het was fijn om elkaar weer te zien en we kijken ernaar uit om in het nieuwe kerkelijke jaar samen aan de slag te gaan met het werkplan en de zaken die op ons pad komen.

We zijn verheugd met het initiatief van Rimke van der Veer om een Paulusreis naar Turkije te organiseren vanuit de gemeente. De reis start in Istanbul en staat gepland van 7 t/m 16 april 2026. Meer informatie volgt nog. Het is een mooi initiatief dat goed aansluit bij onze ambitie om een lerende en inspirerende gemeente te zijn met activiteiten die bijdragen aan onderlinge verbondenheid.

Ewoud Roos

Tot onze grote spijt heeft Ewoud Roos zich nu volledig ziek moeten melden. Hij en wij hadden goede hoop dat hij zodanig zou kunnen herstellen dat hij gedeeltelijk terug zou kunnen komen, maar gebleken is dat zijn herstel veel langer gaat duren.

Op het moment van schrijven is Ewoud niet in staat om contact met de leden van de gemeente te onderhouden. We hebben hem alle liefde en beterschap gewenst namens de gemeente en hem laten weten dat we er voor hem zijn als hij er weer aan toe is.

Henk Leegte en Essemie van Dunné nemen preekbeurten en taken over, voor zover mogelijk. Tijdens de komende kerkenraadsvergadering zullen we verder stilstaan bij wat dit betekent voor onze gemeente.

Woensdag 8 april/vrijdag 17 april '26
10-daagse reis naar Turkije met Doopsgezind Amsterdam

Tijdens deze 10-daagse reis ontdekken we de vele gezichten van Turkije. De reis start in Istanbul waar we de rijke historie van het vroege Christendom, de diverse herinneringen aan het Byzantijnse rijk en de omslag/overgang naar een islamitische natie met sultans en prachtige Moskeeën zullen zien.

Via deze bijzondere stad aan de Bosporus reizen we stap voor stap richting Izmir. Onderweg bezoeken we de plaatsen waar Apostels Paulus en Johannes zijn geweest en die in de brieven en in het boek Handelingen worden genoemd. Ook worden plaatsen bezocht die in de tijd van de Zijderoute, de antieke Griekse tijd, de vroeg-christelijke tijd, en de latere Ottomaanse tijd van grote betekenis waren.

Het belooft een inspirerende reis te worden waarin we samen kennismaken met de rijke, veelzijdige historie van Turkije.

Praktische informatie:
- Groepsgrootte: 21–24 deelnemers (minimaal 16)
- Ook leden van de EBGA zijn uitgenodigd om deel te nemen; bij voldoende plek kunnen ook belangstellenden van andere Doopsgezinde gemeenten zich aanmelden.
- Eén van de voorgangers van Doopsgezind Amsterdam reist mee.
- De reis wordt in Turkije inhoudelijk begeleid door een meereizende Nederlandssprekende gids.

Nadere informatie:
- Tijdens informatiebijeenkomsten of via Rimke.vanderVeer@DoopsgezindAmsterdam.nl
- Kosten: € 2.195,- p.p. o.b.v. 2-persoonskamer en 21–24 deelnemers; inclusief: vliegreis, busvervoer, hotels, ontbijt, lunches, diners en excursies.
- *Aanmelden via de website van reisorganisatie Drietour: Maatwerkreis Turkije Doopsgezind Amsterdam*

Nogmaals: de vogel van Couzijn

Door Chris van Eeghen

Met belangstelling las ik het artikel van Peter ter Veer over het beeld van Wessel Couzijn. In aanvulling daarop: Het was een client van mij, de van oorsprong Doopsgezinde wisselmakelaar en kunstverzamelaar Frans Sandbergen (1901-1984), die mij attendeerde op het beeld van Couzijn.

Sandbergen[1] had ds Henk Bremer mee-genomen naar het atelier van Couzijn met de bedoeling dat deze een beeld zou maken voor de nieuwe Olijftak kerk. Maar Bremer zag daar het beeld dat niet gekozen was door de jury voor het Plesman monument. Bremer was meteen enthousiast, hij zag hierin een kop met een vogel erop, een bijbels beeld van het neerdalen van de heilige geest op de mens in de vorm van een vogel.

Toen in de jaren '90 toestemming werd gevraagd om de Olijftak voor moslims te gebruiken heeft de Stichting Beheer VDGA gevraagd om teruggave van het beeld van Couzijn. Daaraan voldeed men graag. Moslims zijn trouwer gebleven aan het
2e gebod dan Doopsgezinden. Met hulp van beeldhouwer André Volten en aannemer Rob Van der Leij werd een constructie gemaakt om het beeld te plaatsen op de uitgang van de Singelkerk aan de Herengracht zijde.

De uitdrukking 'een vogel op het hoofd' verwijst volgen Perplexity in christelijke symboliek vaak naar het neerdalen van de Heilige Geest als een duif op Jezus' hoofd, zoals beschreven bij Jezus' doop door Johannes de Doper.

- In kunst en liturgie wordt dit soms letterlijk uitgebeeld als een vogel op het hoofd van de visserman (Jezus), om de goddelijke inspiratie uit te drukken.
- De tekst in Johannes 1:29-34 beschrijft: "Ik zag de Geest neerdalen als een duif uit de hemel en hij bleef op Hem."

1) Sandbergen schonk dit beeld vervolgens aan de VDGA. Ook schonk hij de Chassisische Legenden van Werkman en (naar hij zei om de Dopers uit te dagen) het schilderij van de heilige Sebastiaan (met een puntlijst aan de bovenkant). Meer informatie over Sandbergen is te vinden in een artikel van Bas Roodnat in NRC-Handelsblad dd 15 maart 1985.

In Memoriam

br Peter Jacobus Cornelis van Breda Vriesman

Ons bereikte het bericht dat op 25 augustus jl op 89-jarige leeftijd in alle rust is overleden br Peter van Breda Vriesman, na een periode van gestage achteruitgang waarin zijn leven steeds kleiner en beperkter werd. Peter van Breda Vriesman was afkomstig uit een Doopsgezind gezin, groeide op in Terneuzen en deed catechisatie bij ds Meihuizen in de Doopsgezinde Gemeente van Den Haag.

Zijn studie geneeskunde bracht hem als internist van Leiden naar New York, naar het beroemde Mount Sion Hospital, waarbij hij behalve werken in de kliniek ook onderzoek deed. Vanuit New York werd hij benoemd als hoogleraar Immunologie in Maastricht, en daar is hij blijven wonen. Via zijn oude studievriend en collega br Cees de Groot uit onze Gemeente, heeft hij het gesprek over geloof en twijfel altijd voortgezet, en zes jaar geleden belde hij op met de vraag of hij kon worden gedoopt.

Het voelde voor hem als een onafgemaakt iets dat het doen van belijdenis en zich laten dopen er nooit van was gekomen, terwijl zijn leven lang de vragen en het verlangen daarnaar was gebleven. En zo werd hij – woonachtig in Maastricht – op hoge leeftijd toch lid van onze Amsterdamse Gemeente en kon via de live stream de diensten volgen en zo op afstand betrokken zijn.

De tekst op de rouwkaart was een citaat van Goethe, wat er op neer komt dat het belangrijk is trouw te zijn aan wat je van je voorgeslacht aan goede dingen hebt meegekregen en die op je eigen wijze zelf toe te eigenen. 'Proberen Jezus na te volgen in het leven van alledag', dat was voor Peter geloof. Kernwoorden daarbij waren voor hem 'tolerantie' (Jezus deelde brood en wijn met zowel Petrus als Judas), 'weerbaarheid in het geloof' en 'verzet tegen orthodoxie en de ideologie zoals je die ook in onze tijd ziet' (Jezus joeg de wisselaars weg uit de tempel). Maar ook 'twijfel' was voor Peter een begrip waar hij veel bij verwijlde (Jezus in de Hof van Olijven). Hij streefde er naar om op zo'n wijze te leven dat hij ieder lot dat hem te wachten zou staan, bij volharding van zijn geloofsvertrouwen zou kunnen ondergaan. Op 29 augustus vond het afscheid plaats in Maastricht, waarna de crematie in kleine familiekring heeft plaatsgevonden.

De nagedachtenis aan Peter Jacobus Cornelis van Breda Vriesman zij tot zegen.

Ds Henk Leegte

Agenda uitgelicht

14 oktober DopersGesprek Verkiezingseditie

In aanloop naar de verkiezingen organiseren wij een speciale editie van het Dopersgesprek, met Karel Smouter, journalist en hoofdredacteur van Trouw. Journalistiek en democratie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hoe navigeer je als nieuwsorganisatie in een sterk verdeeld politiek landschap tijdens verkiezingstijd? Hoe bewaak je je onafhankelijkheid en blijf je neutraal? En hoe ga je om met racistische of anti-democratische uitspraken?

– *Singelkerk, 20.15 uur*
– *Opgeven via formulier op de website van Doopsgezind Amsterdam.*

21 oktober DopersGesprek Betekenis, ontdekken, ervaren en kiezen van zin

Kees Blokland spreekt over zijn nieuwe boek Betekenis, ontdekken, ervaren en kiezen van zin.

In dit essay onderzoekt Blokland wat het leven zin en betekenis geeft. Hij kiest daarbij een bijzonder perspectief: concrete ervaringen uit het dagelijks leven. Gedichten, gesprekken, interviews en observaties vormen het basismateriaal. Zijn benadering biedt – juist in een tijd van somberheid en twijfel – praktische handvatten om momenten van betekenis in het eigen leven te herkennen, te creëren en te kiezen. Daarbij is er veel aandacht voor de relatie met geloof, filosofie en psychologie.

– *Singelkerk, 20.15 uur*
– *Opgeven via formulier op de website van Doopsgezind Amsterdam.*

Voor kinderen en ouders: een swingend begin van de herfstvakantie

Op zaterdagmiddag 18 oktober komen kinderen uit asielzoekerscentra workshops volgen in de Singelkerk, onder leiding van Sounds for Freedom.
Het zou zó leuk zijn als onze kinderen ook komen!

Kijk, dit is het programma. Vol muziek en gelegenheid elkaar te ontmoeten, samen te eten en te drinken.

– 14.00–14.30: Aankomst van de kinderen in de Singelkerk, iets kleins te eten en drinken
– 14.30: Start workshop in de verschillende ruimtes
– 15.30: Afronding workshop
– 15.30–16.00: Pauze met iets te eten en drinken
– 16.00: Concert door Orchestre Partout (orchestrepartout.nl) (t.g.v. Oranjeappel 350 jaar en Amsterdam 750 jaar)
– 17.00: Afronding en borrel met hapjes

De toegang is gratis, iedereen is welkom.
Je kunt je aanmelden via www.doopsgezindamsterdam.nl
Dan weet je zeker dat er plek voor je is.
Ga naar Programma en scroll naar 18 oktober.
Onder Lees verder vind je het aanmeldingsformulier.

Zaterdag 18 oktober: Uitnodiging 350 jaar De Oranjeappel & Slotfeest 'Amsterdam 750 jaar'

De Oranjeappel bestaat dit jaar 350 jaar!
Wat in 1675 begon als een weeshuis voor kinderen, is inmiddels, ruim drie eeuwen later, uitgegroeid tot een stichting die jeugdprojecten ondersteunt in binnen- en buitenland. Dat vieren we graag samen met iedereen.
Maar er is meer reden tot feest. Doopsgezind Amsterdam sluit op deze dag feestelijk haar 'Amsterdam 750 jaar'-project af, dat in het teken stond van vluchtelingen.
Deze middag zijn ook kinderen en jongeren uitgenodigd met en zonder een vluchtachtergrond om samen te vieren, mee te spelen en te genieten. >>>

>>>

Vanuit die gedachte organiseren De Oranjeappel en Doopsgezind Amsterdam op zaterdag 18 oktober, in de Singelkerk, een feestelijke middag vol muziek, verhalen en ontmoeting. U bent van harte uitgenodigd.

Wat staat er op het programma
- Feestelijke opening door Henk Leegte en de voorzitter van De Oranjeappel
- Concert van 'Orchestre Partout', met muzikanten uit verschillende culturen; meeklappen, zingen en dansen mag!
- Een symbolisch slotmoment waarmee we samen het jubileumjaar afsluiten
- Gezellig napraten met hapjes en drankjes

Praktische informatie
- Datum: zaterdag 18 oktober 2025
- Tijd: inloop 15.30 uur, start concert 16.00 uur
- Locatie: Doopsgezinde Singelkerk, Singel 452, Amsterdam
- **Toegang: gratis – iedereen is welkom!**

- *Meld je vooraf aan, zodat je zeker weet dat er plek is. Ga naar de website van Doopsgezind Amsterdam, programma en naar 18 oktober of tik/klik: http://www.doopsgezindamsterdam.nl/events/350-jaar-stichting-oranje-appel-jubileum-afsluitingsfeest-amsterdam-750-jaar of 020 - 623 45 88.*

Zaterdag 15 en 22 november 2025 Leerhuis in de Singelkerk

Het thema is deze keer **Spannende verhalen** waarbij de tekst over het leven van Abraham in Genesis 18 en 19 centraal zal staan. Het is een zeer interessante tekst waarover veel commentaren bekend zijn.

De term leerhuis komt uit het Jodendom. In ons leerhuis wordt dan ook gewerkt vanuit de joodse traditie. Aan de hand van (Bijbel)teksten vragen we ons af wat het verhaal en de teksten voor ons betekenen, wat ze ons zeggen en wat de consequenties ervan zouden kunnen zijn voor het (ons) dagelijks leven en handelen.
Diverse (bijbel)vertalingen worden naast elkaar gelegd, er wordt uitgelegd en toegelicht, maar er worden vooral veel vragen gesteld, ervaringen en denkbeelden uitgewisseld en discussies gevoerd. We hebben respect voor de tekst, voor de joodse en christelijke traditie en voor elkaar.

We hopen dat het thema u ook aanspreekt en dat u mee wilt doen. De kosten zijn als altijd € 32,50 voor twee zaterdagen incl. drankjes, koekjes en de zorg van de kosterij.

- Plaats: kerkenraadskamer van de Singelkerk
- Tijd: 10.00 – 14.15 uur
- Docent: Douwe van der Sluis
- *Graag uw aanmelding voor 1 november a.s. bij: Rimke.vanderveer@DoopsgezindAmsterdam.nl*
- *€ 32,50 graag overmaken naar: NL86 ABNA 0865 7837 64; t.n.v. R.N. van der Veer*

Zondag 2 november – Herdenking omgekomen vluchtelingen aan de europese grenzen

Op zondag 2 november vindt om 15.00 uur in de Mozes en Aäronkerk (Waterlooplein 2070 de jaarlijkse oecumenische herdenking plaats van vluchtelingen die afgelopen jaar omkwamen aan de Europese grenzen. Vertegenwoordigers van verschillende kerken zijn daarbij aanwezig.

Sprekers
Voorafgaand aan de herdenking zal Elise Kant om 13.30 uur ingaan op de situatie van vluchtelingen in Europa. Elise is directeur van de Haella Stichting, die o.a. financiële en morele steun biedt aan organisaties in Nederland en aan de randen van Europa die asielzoekers en ongedocumenteerde vluchtelingen helpen. Het voorprogramma vindt plaats in het Huis van Sant'Egidio (Waterlooplein 205, naast de kerk).

Tijdens de herdenkingsdienst in de Mozes en Aäronkerk verzorgt **Janneke Stegeman**, theoloog, de overweging.

De herdenking wordt afgesloten met een processie naar de Amstel, waar bloemen worden uitgestrooid om de overledenen te gedenken.

De herdenking wordt georganiseerd door de Raad van Kerken Amsterdam, het Jeannette Noëlhuis, de Protestantse Diaconie, Wereldhuis en de Gemeenschap van Sant' Egidio.

Bloemenritueel.jpg

Agenda

Oktober

• **za 4 okt**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **di 7 okt**	Bespiegelaars; E. van Dunné	Singelkerk	13.30 uur
• **za 11 okt**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **di 14 okt**	Dopersgesprek: Verkiezingen	Singelkerk	20.15 uur*
• **za 18 okt**	Muziekworkshop kinderen	Singelkerk	14.00-16.00*
• **za 18 okt**	Concert Oranjeappel/A'dam	Singelkerk	16.30 uur*
• **za 25 okt**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **di 21 okt**	Dopersgesprek: Blokland Zin	Singelkerk	20.15 uur*
• **di 28 okt**	Einde der tijden (M.Krebber)	Singelkerk	14.30 uur
• **do 30 okt**	Bijbelaars o.l.v. H. Leegte	Singelkerk	11.00 uur
• **za 1 nov**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• **zo 2 nov**	Herdenking vluchtelingn	Mozes en Aaronker	15.00 uur*+
• **za 8 nov**	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur

Voor meer informatie elders in dit blad

Lied van de maand

Als lied van de maand zou je kunnen denken aan Lied 1008 (oude liedboek 280)

1 – Rechter in het licht verheven
Koning in uw majesteit
louter ons geringe leven
scheld ons onze schulden kwijt
laat uw vleugelen ons omgeven
Troost ons met uw tederheid

2 – Hoor de bittere gebeden
om de vrede die niet daagt
Zie hoe diep er word geleden
hoe het kwaad de ziel belaagt.
Zie uw mensheid hier beneden,
wat zij lijdt en duldt en draagt

3 – Houd wat Gij hebt ondernomen,
klief het duister met uw zwaard
Kroon de menselijke dromen
met uw koninkrijk op aard.
Laat de vrede eindlijk komen
die uw hart voor ons bewaart.

Je kunt er van alles op reflecteren, is het gedateerd of juist actueel? En wat te zeggen over de eigen verantwoordelijk voor 'onze schulden'. Hoe dat zij, een smeekbede als deze ligt me ook per heden, zeker en helaas, nog wel op de lippen.

Auteur is Henry Scott Holland, Anglicaans prelaat in St. Pauls Cathedral Zijn enige hymn (1902) geschreven rond de Boerenoorlog. Mooie melodie, Frans 17e eeuw. Vertaald door J.W. Schulte Nordholt.

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren- en opbouwwerker in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@
doopsgezindamsterdam.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@
doopsgezindamsterdam.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@
doopsgezindamsterdam.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@
doopsgezindamsterdam.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@
doopsgezindamsterdam.nl

Collectebestemmingen Oktober

5 oktober – Kruispost
De stichting Kruispost geeft primaire medische hulp aan onverzekerden die tussen wal en schip vallen en mensen in geestelijke nood d.m.v. de exploitatie van een medisch centrum in de binnenstad. Hier wordt gratis medische en psychosociale hulp gegeven. De aard van de hulpverlening is vergelijkbaar met die van een huisartsen-praktijk.
NL22 ABNA 0437 2953 70 t.n.v. St. Vrienden Kruispost

12 oktober – Stay Tuned
De Stichting StayTuned is opgericht in april 2021. Zij streeft naar een orgelcultuur met een gezonde toekomst die wordt geschraagd door de aanwas van jonge enthousiaste organisten. Zij wil kostbaar monumentaal erfgoed in stand én in gebruik houden; jong publiek inspireren en talentontwikkeling van orgel spelende jongeren/tieners bevorden.
NL57 TRIO 0320 2048 39 t.n.v. Arjan Schippers

19 oktober – ADS, Merk 2026
In 2026 vindt de CMERK plaats in Nederland. De letters CMERK staan voor de Franse (CME) en de Duitse (MERK) afkorting van de doopsgezinde Europese conferentie, die volgend jaar in het Hemelvaartweekend in Amersfoort zal plaatsvinden. Als Neder-landse doopsgezinden hopen we van 14-17 mei 2026 veel mensen uit Spanje, Portugal, Oekraïne, Frankrijk, Duitsland, Engeland, Zwitserland, Litouwen, Italië en Albanië te ontvangen en met hen drie feestelijke dagen van ontmoeting en viering door te brengen. En daarvoor is financiële steun nodig, met name voor de jeugd en jongeren tot 30 jaar, die het niet altijd even breed hebben. Met de opbrengst van de collecte kunnen we hun zo een handreiking doen in de kosten van de conferentie en de overnachtingen.
NL19 ABNA 0243 4938 86 t.n.v. Algemene Doopsgezinde Sociëteit te Amsterdam, o.v.v. 'CMERK 2026'.

26 oktober – Harriet Tubmanhuis
Het aan Harriet Tubman Huis (HTH) is een kleinschalige, persoonlijke opvang die tijdelijk onderdak en begeleiding biedt ongedocumenteerde vrouwen en hun kinderen in

Amsterdam Zuid-Oost. De bewoonsters verblijven bij het HTH in hun afwachting op een verblijfsvergunning, omdat ze vanwege onzes inziens beter niet in een AZC kunnen blijven of daar geen recht op hebben in verband met het afwachten van een beroep.
NL10 INGB 0008 3306 85
t.n.v. Harriet Tubman Huis

2 november – 'Uit het krijt'
De Regenbooggroep zet zich met het project 'Uit het Krijt' in voor kwetsbare Amsterdammers met een beperkte schuldenlast (tot maximaal € 5.000). In de meeste gevallen komt deze groep met beperkte schulden niet in aanmerking voor een schuldhulpverleningstraject. Nadat aan een aantal criteria is voldaan, worden de schulden binnen vier weken door het project 'Uit het Krijt' afgelost, waarbij vervolgens altijd begeleiding wordt gegeven om niet opnieuw schulden te krijgen.
NL26 TRIO 0379 4247 70
t.n.v. De regenboog groep

9 november – Doopgezinde geloofsopbouw en solidariteit: Zuid- en Midden-Amerika
Van 1 tot 4 juni 2025 werd in Nederland de 20e Believers Church Conference gehouden met als thema 'Radical Renewal?'. Deze conferentie biedt een mooie kans voor de DGS om contactpersonen uit Midden- en Zuid-Amerika naar Nederland uit te nodigen. Dit zal de uitwisseling tussen onze broeders en zusters daar en hier versterken. De Believers Church Conference is sinds 1967 een initiatief van doopsgezinden en baptisten, met een groeiende focus op deelname vanuit het zuidelijk halfrond. Om de conferentie mogelijk te maken is financiële ondersteuning noodzakelijk. Met uw bijdrage hopen we vier deelnemers aan de conferentie te laten deelnemen en verschillende ontmoetingen te organiseren.
NL19 ABNA 0243 4938 86 t.n.v. Algemene Doopsgezinde Sociëteit te Amsterdam, o.v.v. 'Stichting DGS'.

Givt

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Kopij voor het volgende nummer vóór **12 oktober 2025** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73, 1093 NK Amsterdam
(telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie
Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@doopsgezindamsterdam.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@doopsgezindamsterdam.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website:
www.doopsgezindamsterdam.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeenteleven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie
Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie
Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

ontwerpgroep Lâle

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@
doopsgezindamsterdam.nl

KERKDIENSTEN OKTOBER 2025

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	**Meerpad** Noord 10.15 uur	**Collectebestemming**
5 oktober	ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné	**Stichting Kruispost** ***NL22 ABNA 0437 2953 70*** *t.n.v. St. Vrienden Kruispost*
12 oktober	ds J. van Aller*	Geen dienst	**Stay Tuned** ***NL57 TRIO 0320 2048 39*** *t.n.v. Arjan Schippers*
19 oktober	ds j. van Woerden-Surink	ds H. Leegte	**ADS, Merk 2026** ***NL19 ABNA 0243 4938 86*** *t.n.v. Algemene Doopsgezinde Sociëteit te Amsterdam, o.v.v. 'CMERK 2026'*
26 oktober	ds H. Leegte	Geen dienst	**Harriet Tubmanhuis** ***NL10 INGB 0008 3306 85*** *t.n.v. Harriet Tubman Huis*
2 november	E.M.L. van Dunné	ds H. Leegte	**'Uit het krijt'** ***NL26 TRIO 0379 4247 70*** *t.n.v. De regenboog groep*
9 november	ds J. van Aller*	Geen dienst	**DG geloofsopbouw en solidariteit: Zuid- en Midden-Amerika** ***NL19 ABNA 0243 4938 86*** *t.n.v. Algemene Doopsgezinde Sociëteit te Amsterdam, o.v.v. 'Stichting DGS'*

* *Kom -in-de-kring en Kinderkerk*
Op het Meerpad is er altijd Kinderkerk als er dienst is.